

Motion till riksdagen

1987/88:Sf31

av Daniel Tarschys och Anne Wibble (fp)
med anledning av prop. 1987/88:121 om extra
höjning av basbeloppet m. m.

Propositionens syfte är att genom en höjning av basbeloppet åstadkomma en förstärkning av pensionärernas ekonomi.

En förändring av basbeloppet har emellertid även andra verkningar. Åt dessa ägnar propositionen exakt tre rader, som lyder:

”Den extra basbeloppshöjningen medför också ökningar av kostnaderna för framför allt studiemedel och bidragsförskott. Sammanlagt kan kostnaderna utanför pensionsområdet beräknas uppgå till 175 milj. kr.”

Föredraganden uppmärksammar här de viktigaste statsfinansiella konsekvenserna av förslaget, men berör inte de många andra förändringar i både lagliga och avtalsbundna rättigheter och skyldigheter som uppstår genom en basbeloppsjustering.

När den borgerliga regeringen 1980 föreslog en ändrad metod för beräkning av basbeloppet – en metod som under ett enda år (1981) fick till effekt att basbeloppet blev 100 kr. lägre än vad det eljest skulle ha blivit och som följande år (1982) medförde att basbeloppet blev precis detsamma som det skulle ha blivit enligt den tidigare beräkningsmetoden – reagerade oppositionen ytterst kraftigt mot det underlag som presenterades för riksdagen. ”I detta avseende fyller den nu aktuella propositionen inte ens mycket lågt ställda krav”, hette det i den socialdemokratiska partimotionen (1980/81:71).

Inte minst klagade man över att de många olika basbeloppsanknutna effekterna inte redovisades. Härom hette det bl. a.:

”Uraktlåtenheten att för riksdagen redovisa konsekvenserna är så mycket mer upprörande som regeringen till sitt förfogande har två dataregister från vilka det är möjligt för ekonomiministern och hans kolleger att inhämta information härvidlag. Enligt vad vi erfarit finns ordet basbelopp i inte mindre än 35 författningar (enligt justitiedepartementets register) samt i 130 författningar (i statsrådsberedningens register).”

”Ändringen i basbeloppet berör således en stor del av lagstiftningen. Nära nog alla departement är berörda, men berörda statsråd lämnar riksdagen i okunnighet om konsekvenserna av regeringens förslag.”

Basbeloppet spelar också en viktig roll utanför lagstiftningens område, påminner motionärerna. Inom arbetsmarknaden finns en rad avtal där en anknytning sker till basbeloppet. De samlade konsekvenserna för löntagare med olika typer av pensioner kan därför bli mycket olika. Men också i andra avtal ingår basbeloppet (försäkringsväsendet, enskilda avtal, kommuners och landstings beslut, osv.)

”Det har givetvis inte varit möjligt för oss att i detta sammanhang göra en fullständig kartläggning av vad regeringsförslaget bara i denna del kommer att leda till”, skriver motionärerna och beklagar bl. a. den ”betydande rättsosäkerhet om hur ingångna avtal och överenskommelser skall tolkas” som uppkommer genom den föreslagna förändringen. ”Enbart av här anförda skäl borde propositionen i denna del blankt avslås och skickas tillbaka till regeringen”, heter det vidare.

Mot bakgrund av den här redovisade principinställningen till vilket underlag som kan begäras av regeringen vid förslag som medför basbeloppsförändringar finner vi konsekvensredovisningen i den nu föreliggande propositionen uppseendeväckande mager. Enbart av här anförda skäl borde propositionen blankt avslås och skickas tillbaka till regeringen.

I en bilaga anges de författningar i vilka basbeloppet förekommer som kunnat lokaliseras genom en sökning i justitiedepartementets SFS-databas. Sammanställningen är inte fullständig, bl. a. eftersom den inte upptar de föreskrifter om basbeloppet som kan finnas i olika myndigheters föreskrifter.

Hemställan

Vi hemställer

att riksdagen beslutar avslå propositionen.

Stockholm den 5 april 1988

Daniel Tarschys (fp)

Anne Wibble (fp)

Författningar med regler knutna till basbeloppet

Lagen om allmän försäkring

- sjukpenninggrundande inkomst maximerad efter basbeloppet
- ålderspension, förtidspension, änkepension, barnpension, barn tillägg, handikappersättning och vårdbidrag inom folkpensioneringen
- pensionsgrundande inkomst, pensionspoäng och pensionsförmåner inom tilläggspensioneringen

(hustrutillägg till folkpension liksom förbehållsbelopp i olika sammanhang är indirekt knutna till basbeloppet genom att beräkning sker efter folkpensionsbeloppet)

Lag (1979:84) om delpensionsförsäkring

- delpensionsberäkning och omräkning, bisyssla

Lag (1969:205) om pensionstillskott

- pensionstillskott till ålderspension, änkepension och förtidspension

Kungl Maj:ts kungörelse (1972:412) om sjömanspension

- sjömanspensionsberäkning och omräkning, engångsbelopp

Lag (1976:380) om arbetsskadeförsäkring

- beräkning och omräkning av sjukpenning och livränta, begravningshjälp, livränta till efterlevande

Förordning (1984:1041) om förordnandepension m. m.

- samordningsregler

Förordning (1987:74) om förändring av statliga personalpensioner under åren 1960-1975

- uppräkningsregler

Ersättningsstadga (1971:1197) för riksdagens ledamöter

- kostnadsersättningen

Förordning (1987:1060) om tjänstepension för vissa arbetstagare med icke-statlig anställning

- samordningsregler

Förordning (1984:222) om pensionsavgifter enligt statliga tjänstepensionsbestämmelser

Mot. 1987/88
Sf31

—
Kungl. Maj:ts kungörelse (1971:14) om tillägg till vissa statliga skadelivräntor

– indextillägg på äldre livräntor

Lag (1977:268) om uppräknning av yrkesskadelivräntor m. m.

– uppräknning av äldre yrkesskadelivräntor

Förordning (1978:963) om ändring av livräntor enligt äldre statliga tjänstepensionsbestämmelser

– livränta

Lag (1973:213) om ändring av skadeståndslivräntor

– skadeståndslivräntor

Lag (1973:214) om tillägg till vissa ansvarslivräntor

– indextillägg

Lag (1967:663) om tillägg till vissa trafiklivräntor

– indextillägg

Förordning (1987:818) om bostadshidrag till barnfamiljer

– hänsyn till bidragsförskott och barnpension vid inkomstberäkningen

Lag (1964:143) om bidragsförskott

– bidragsförskott

Lag (1966:680) om ändring av vissa underhållsbidrag

– bidragsbeloppet

Lag (1984:1096) om särskilt bidrag till vissa adoptivbarn

– bidragsbeloppet

Lag (1977:267) om krigsskadeersättning till sjömän

– särskild ersättning (engångsbelopp)

Förordning (1976:504) om inkomstgarantier för konstnärer

– beloppet och samordningsregler

Studiestödslag (1973:349)

- studiemedel, barn tillägg, inkomst- och förmögenhetsprövning, återbetalningsregler m. m.

Mot. 1987/88
Sf31

Studiestödsförordningen (1973:418)

- samordning av studiemedlen med studiebidrag, reseersättning, fria skolmåltider m. m.

Kungl. Maj:ts kungörelse (1966:500) angående tillämpningen av lagen den 20 mars 1964 om krigshjälp

- underhållsbidrag och begravningsbidrag

Förordning (1986:778) om förtroendemannamedverkan i ärenden enligt lagen om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension

- ärendeprövning

Förordning (1985:728) om krigsplaceringspremie för flygförare i flygvapnet

- premien

Förordning (1985:1119) om den statliga fonden för avhjälpande av fukt- och mögelskador i småhus m. m.

- självrisk och logiersättning

Räddningstjänstförordning (1986:1107)

- ersättning till kommun

Förordning (1984:519) om introduktions- och lönebidrag

- maximering av bidragsgrundande lön

Förordning (1984:810) om forskningsbidrag till teknikbaserade småföretag

- maximering av bidragsbeloppet

Förordning (1985:619) om glesbygdsstöd

- hemsändningsbidrag

Förordning (1986:572) med vissa tillämpningsföreskrifter till skollagen

- schablonberäkning av nettoadministrationskostnaden för elev

Brottsskadelag (1978:413)

- brottsskadeersättning och livränta

Brottskadeförordning (1978:653)

- självriskbelopp

Mot. 1987/88
Sf31

Trafikskadelag (1975:1410)

- återkrav

Förordning (1976:472) om statliga myndigheters tillämpning av trafikskadelagen

- jämkning m. m.

Järnvägstrafiklag (1985:192)

- järnvägens ersättningsskyldighet

Förordning (1986:565) om särskilda omsorger om psykiskt utvecklingsstörda m. fl.

- avgiftsmaximering

Arbetstidslag (1982:673)

- övertidsavgift

Utlänningslag (1980:376)

- överträdelseavgift

Förordning (1982:1178) om försäkringsbolags, utländska försäkringsföretags och understödsföreningars bidrag för att täcka kostnaderna för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet

- bidragsminimering

Hälsoskyddslag (1982:1080)

- åtgärd vid vite över visst basbeloppsanknutet belopp

Lag (1982:948) om beräkning i pengar av naturaavgifter som tidigare beräknats enligt markegång

- periodisk avgift

Vattenlag (1983:291)

- avgift

Lag (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige

- depositionsbelopp, bidrag

Lag (1972:262) om understödsföreningar

- bidragsbelopp

Mot. 1987/88
Sf31

Lag (1982:617) om utländska förvärv av svenska företag m. m.

- gränsbelopp

Förordning (1982:878) om utländska förvärv av svenska företag m. m.

- gränsbelopp

Försäkringsrörelselag (1982:713)

- revisorskrav, bidragsbelopp

Lag (1983:1092) med reglemente för allmänna pensionsfonden

- tilläggs pensionsavgifter till andra fondstyrelsen, medelsram för löntagarfonderna

Lag (1987:667) om ekonomiska föreningar

- revisorskrav

Aktiebolagslag (1975:1385)

- revisorskrav, beloppsgräns för lån till anställda

Bokföringslag (1976:125)

- gränser för vissa bokföringskrav

Jordbrukbokföringslag (1979:141)

- gräns för vissa bokföringskrav

Lag (1980:1103) om årsredovisning m. m. i vissa företag

- gräns för vissa skyldigheter

Konkurslag (1987:672)

- avgift för efterbevakning och konkurskostnad

Lag (1969:246) om domstolar i fastighetsmål

- mindre mål

Lag (1970:741) om statlig lönegaranti vid konkurs

- garantin

Lag (1985:982) om näringsidkares rätt att sälja saker som inte har hämtats

Mot. 1987/88
Sf31

- sakens försäljningsvärde

Förmånsrättslag (1970:979)

- förmånsrätt för intjänad (äldre) pension

Rättegångsbalk (1942:740)

- mindre mål och värde

Lag (1974:8) om rättegången i tvistemål om mindre värden

- beloppsgräns

Giftermålsbalk (1920:405)

- minimibelopp till efterlevande make

Föräldrabalk (1949:381)

- förbehållsbelopp för underhållsskyldig, olika regler för underårigs förmögenhet, förmyndararvode

Förordning (1976:1121) om ersättning till vissa överförmyndare och förmyndare

- förmyndararvode vid internation. rättsförh.

Ärvidabalk (1958:637)

- minimibelopp till efterlevande make, dödsbos värdehandlingar

Lag (1987:232) om sambors gemensamma hem

- minimibelopp för efterlevande sambo

Lag (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt

- skattefrihet för förmånstagarförvärv

Lag (1947:576) om statlig inkomstskatt

- personförsäkringsavdrag för livförsäkringsanstalter

Kommunalskattelag (1928:370)

- avdrag för pensionsförsäkringspremier och avsättning till pensioner, skatteplikt för vissa engångsbelopp, existensminimibeloppen, indirekt även högsta extra avdrag för folkpensionärer (knutet till folkpensions- och pensionstillskottbeloppen), skatteplikt för avgångsbidragsförsäkring av ev. ytterligare stadganden

Taxeringslag (1956:623)

- deklarationsskyldighet för folkpensionärer

Mot. 1987/88

Sf31

Uppbördslag (1953:272)

- gräns för preliminärskatteavdrag på vissa pensioner